

Еврейското малцинство е включено в изследването, защото то има голямо външнополитическо значение за българското правителство в годините непосредствено след Втората световна война, която евреите преживяват без особено големи поражения в сравнение с други страни. Фактът, че те остават до голяма степен (но не изцяло) пощадени от националсоциалистическото изстребление, ги прави важен фактор в мирните преговори. Политиката на първите следвоенни правителства спрямо евреите е тясно свързана с това обстоятелство. Освен това либералното отношение към евреите по-късно още повече се изтъква и се представя, поне официално, като пример за общото отношение на БКП към малцинствата, и то предимно във време, когато по-голямата част от евреите отдавна са напуснали страната в посока Израел. Главата за евреите съзнателно е представена сбито, защото тяхната история в България „завършва“ в момента, когато Комунистическата партия закрепва позициите си във властта. Докато държавната политика спрямо това малцинство по време на Втората световна война е сравнително добре проучена², следвоенният период едва отскоро привлича интереса на изследователите³.

Ромите са включени в изследването, тъй като поради своите етнически, културни и социални особености представляват един много „труден“ обект за държавната малцинствена политика и в миналото, и сега. Тяхната специфика ги прави – поне в общи линии – и обект на една отклоняваща се от генералната линия политика на БКП, например по отношение на ликвидиране на чергарския начин на живот на част от тази етническа група. От друга страна, при ромите могат да се наблюдават много рано и много отчетливо тенденции в българската малцинствена

² Класическа работа на тази тема си остава *Chary, F. B. The Bulgarian Jews and the „Final Solution“*. Pittsburgh, PA, 1972. Освен това има още редица изследвания, най-важните от които са: *Hoppe, H.-J. Bulgarien*. –In: *Benz, W. (Hg.) Die Dimension des Völkermords. Die Zahl der jüdischen Opfer des Nationalsozialismus*, München, 1991, 275–310; *Oren, N. The Bulgarian Exception: A Reassessment of the Salvation of the Jewish Community*. –In: *Yad Vashem Studies*, 1968, 7, 83–106.

³ Върху следвоенната история досега е излязла само една, но добре документирана монография: *Василева, Б. Евреите в България (1944–1952)*. С., 1992.